

Trhalo vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

Uredništvo in upravljalni svet
2037 S. Lawrence Ave.
Office of Publication
2037 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

NOVE PRIPRAVE ZA NASKOK V KONGRESU NA SUH VOLSTEADOV ZAKON

Mogoče pride do splošnega glasovanja glede piva in vina. — Advokat prohibitionistov obdržava svoje stare pridige.

Washington, D. C. — Odkar imamo Volsteadovo postavbo, se bo zdaj mogoče privkrat nudila prilika, da bo kongresna zbornica pokazala, kako sodi o tem zakonu.

Nasprotniki prohibicije obračajo veliko pozornost predlogi, katere oče je Andrews, pomožni zakladniški tajnik. Njegova predloga je le amendment k prohibicionističnemu zakonu, da ta zakon postane bolj učinkovit. Andrews išče več moči za svoje agente, da zatre "butlegarijo". Nasprotniki prohibicije pa sodijo, da jim prav ta predloga daje priliko, da pridejo s svojim am-

endmentom na dan. Ta amendment bi se glasil, da se aretirajo vse osebe, ki se zasadijo pri prodaji lahkega piva in vina.

Nasprotniki prohibicije so mislili na tak amendment k Greenovi predlogi. Ampak takrat so računali, da pridejo tehnični ugovori. Zdaj je prilika ugodnejša.

Nasprotniki prohibicije mislijo še na amendment. V načrtu imajo referendum glede vina in piva. Kongresnik Fish pride s takim predlogom na dan.

Wayne Wheeler je zopet obdržal svojo običajno pridigo. Kot advokat Protisalunske lige je karal prohibitioniste, da se bolj junaško ne postavijo v bran proti ponovnemu uvedanju piva in vina.

Brončarski delavci v splošni stavki v New Yorku

Podjetniki so odklonili njih zahtevo in tako provocirali stavko. — Nevarnosti pri delu so velike.

New York, N. Y. — Stavbinska industrija v New Yorku bo precej prizadeta, ker so zastavkali brončarski in železarski delavci v delavnicah. Na stavki jih je okrog štiri do pet tisoč. Delavci zahtevajo 85c mezde na uro za pomočnike in \$1.10 na uro za izučene delavce. Dalje so zahtevali, da se tedenske delavne ure znižajo na 44. Podjetniki so to zahtevo odklonili. V neu- nijskih delavnicah delajo 48 ur v tednu, medza na teden pa znaša deset dolarjev manj kot v unijskih. Unijski izučeni delavci zaslužijo na teden od \$44 do \$60, pomočniki pa od \$33 do \$40. Njim se plača tudi čas in pol za čezurno delo.

Stavko je odredila organizacija Architectural Iron, Bronze in Structural Workers Union. Pri tej organizaciji so člani delavci, ki v delavnicah izdelujejo lestve za slučaj požara, železne stopnice, razne produkte za stavbe in stavbinske okraske iz železa in bronu.

Proti njim nastopajo podjetniki, ki so organizirani v razupiti Iron League. Delavska organizacija se bojuje proti stavbinskim podjetnikom, ki so predrejni tej podjetniški ligi.

Izdelovanje stavbinskih produktov iz železa in bronu je zelo nevarno delo. Posebno v delavnicah so delavci izpostavljeni raznim nevarnostim. Pri izdelovanju produktov rabijo stroje in v nevarnosti so oči, prsti in roke delavcev. Železni in brončni prah, ki leti od brusnih kamnov, ogroža oči delavcev. Ta prah včasih povzroči tudi zastrupitve krvi. Vse to so vzroki za različne bolezni. Oči delavcev oslabe, akoravno imajo na očeh očala za svoje varstvo. Kjer potoje take nevarnosti pri delu, se samoodsebe razume, da je treba znižati delavni čas.

V tej industriji delajo delavci raznih narodnosti. In tako je u-nija izdala poziv na delavce v angleščini, nemščini, italijanščini in poljščini. V uniji je tudi kakšnih 25 zamorcev. Odkar so se delavci pričeli organizirati so se izboljšale tudi njih razmere. Delali so po tri in petdeset ur v tednu, medza je pa znašala po osem in deset dolarjev na teden.

Riba odnesla pristan iz Amerike v Evropo.

Oso, 5. apr. — Tukajšnji rib-bič je našel v trebuhu ribe, katero je ujel, pristan z dijaman-tom v vrednosti \$25,000. Pozneje se je dognalo, da je pristan lastnina neke bogate Američanke, ki ga je izgubila pred več leti v kopališču Palm Beach v Flori-di.

Alli je nastavlja-nje kongresnih ka-planov ustavno?

O tem vprašanju bo odločilo najvišje sodišče Distrikta Kolum-bije.

Washington, D. C. — V kongresu so nastavljeni kaplani raznih veroizpovedanj, ki nimajo seveda dosti dela, plačo pa le dobivajo dobro. Ravno tako so nastavljeni kaplani v armadnem in mornariškem departmentu. Društvo za povspenjanje ateizma pa smatra nastavljanje kaplanov za protiuustavno, ker kaplani povspenjujejo versko mišljenje, u-stava daje pa vsem vernikom e-nake pravice kot onim, ki nimajo nobene vere.

Advokat James J. Elliot je v imenu tega društva vložil na naj-višjem sodišču Distrikta Kolum-bije tožbo, da odloči, ako je tako ravnanje ustavno.

Tudi v Rumuniji so zavladali fašisti

Averescu je na čelu vlade. Skle-nili so pogodbo z Italijo.

Rim, 5. apr. — General Averescu, vodja rumunskih fašistov-skih kmetov, je organiziral no-vo rumunsko vlado. Averescu je že sporočil Mussoliniju, da ga kmalu obišče glede sklenitve tes-neljske, prijateljske pogodbe z Italijo. Rimski listi pozdravljajo ta korak.

MENCKEN NAPOVEDAL BOJ CENZURI V BOSTONU.

Boston, Mass. — Poljski ab-last v Bostonu je te dni zaplenil sprilsko številko "American Mer-curyja", mesečnika, katerega u-rednik je znani kritik H. L. Men-cken. Revija je bila pobrana z vseh stojnic in prodajalnic časopisov radi neke povesti, ki se pe-ča s prostitucijo v malih mestih na zapadu. Ko je Mencken, ki živi v Baltimoru, to izvedel, je takoj naznanil, da pojde v Bos-ton, kjer bo sam na ulicah pro-dajal svojo revijo z namenom, da ga aretirajo, nakar bo pred sodiščem preizkušal veljavnost policijske cenzurne postave v Bostonu.

Z VELIKIM ŽIVEŽNIM TRU-STOM NE BO ZAKENKRAT ŠE NIČ

Wardov živežni trust je vložil petico za razpustitev. — Ka-pitaliziran je bil z \$2,000,000,000.

Washington, D. C. — Z War-dovim živežnim trustom ne bo najbrž nič. Inkorporiran je bil z dvema milijardama dolarjev pod imenom "Ward Food Products Corporation". Zdaj je ta korpo-racija vložila petico v Balti-morju, da se razpusti.

William B. Ward je sicer ble-betal, da misli ustanoviti veli-kanški živežni trust, katerega dohodke uporabi v filantropične namene, da se tako prikrije ne-varnost. Ljudstvo seveda ni ver-jelo njegovim besedam o filan-tropiji, ker je imelo skušnjo iz preteklosti, kakšno filantropijo uganjajo trusti, in kritika je

pričela prihajati od vseh strani. Pritisk proti ustanovitvi tega ži-vežnega trusta je bil izredno veli-ki. Tudi justični departement in druge avtoritete so bile opozorje-ne na snovanje tega trusta. Jas-no je bilo, ako trust ne ustavi svojega nadaljnjega delovanja, da mora priti nekega dneva do sod-niškega postopanja proti temu trustu.

Živežni trust je zdaj pristo-voval vprašal za razpustitev. Kaj se je za vratni trusta odi-gralo, ne ve nihče drugi, kot tru-stovci, ki ne obsegajo svojih taj-nosti na veliki zvon. Znano je, da je bil oljni trust tudi razpu-ščen, ali odkar je razpuščen, se premoženje onih multimilijo-narjev, ki so poznani kot oljni kralji, veliko bolj hitro množi in raste, kakor se je to godilo, ko se ni bil razpuščen.

Ameriški komunisti v tajništvo internacionale

Moskva, 5. apr. — Zastopniki komunističnih strank v enajstih deželah so bili včeraj sprejeti v sekretarijat tretje internaciona-le v svrhu, da se razkriji moč zu-nanjih komunističnih skupin.

Ameriški, japonski in kanadski komunisti tvorijo eno enoto.

JUGOSLAVI-JA JE ZOPET PREZ VLADE

Pašić in Radić sta se sprila radi odgoditve parlamenta, nakar so val ministri resignirali.

Beograd, Jugoslavija, 5. apr. — Pašić-Radićeva koalicijska vlada je včeraj, na velikočono nedeljo, podala ostavko. V soboto je demisijski Radić s svojimi pristaši vred v kabinetu, nakar je sledila vsa vlada.

Ministrska kriza je trajala že dalj časa, pravzaprav odkar je bil Radić v vladi. Višek krize je pa prišel zadnji teden, ko sta se Pašić in Radić sprila radi odgo-ditve skupščine. Pašić je hotel, da se zasedanje skupščine odgo-di do 5. maja, Radić je pa zahteval, da se skupščina zopet anide 8. aprila.

(Kratko poročilo ne pove, da li Pašić reorganizira novo vlado iz samih radikalov ali pride no-va stranka, osiroma kombinaci-ja strank, na površje. Jugoslo-vanaki listi so pred kratkim po-ročali, da nove volitve niso iz-ključene v bližnji bodočnosti.)

Kitajski militaristi imajo slab piknik

Ljudska armada je pojačila svo-je vrste; Čang in Vu se še ni-sta zedrnili.

Tientsin, 5. apr. — Nade ja-ponskih in evropskih imperijali-stov za hitro zmago kitajskih re-akcionarjev se ne bodo še iz-polnile. Glavna voditelja kitaj-skih militaristov, ki so se en-krat poskušili, da zagospodarijo v Pekingu, se še nista zedrnili glede delitve oblasti. Mandžurski diktator Čangtsolin in stari mi-litaristični vodja Vupefui sta še vedno v konfliktu. Čangtsolin bi najrajši sam bil gospodar sever-ne Kitajke.

Peking, 5. apr. — Položaj na bojnišči okrog Pekinga je še vedno neuprinen. Mandžur-ski letalci nadaljujejo z meta-njem bomb na mesto. Škoda, ki so jo dolej naredile bombe, ni posebno velika. Več bomb se ni razpočilo.

Kuominčun (ljudska armada) dela velike priprave za obrambo Pekinga in protiofenzivo. Feng je dobil iz Mongolije štiri letala in veliko zalogo streliva, ki je prišlo iz Rusije.

Poveljniki ljudske armade lju-to protestirajo proti metanju bomb na mesto in pravijo, da ne bodo streljali na letalce radi go-stega prebivalstva. K sreči so Čangove bombe slabo narejene in ne delajo dosti škode.

Spomladanske zime še ni konec

Chicago, 5. apr. — Gomile snega, ki so ga nagromadili trije viharji zadnji teden, še vedno leže na čikaških ulicah in okolicah, kakor tudi dežela daleč naokoli je še pokrita s snegom. Velikonočna nedelja je bila jasna, toda hlad-na in blatna. Ponedeljek je bil tak kot nedelja. Vremenski napovedovalec pravi, da o ide-jalnem spomladanskem vremenu še ni duha ne sluha. Mrzlo vre-meno ostane še nekaj časa.

Poleg bednih ljudi, ki nimajo premoga in toplih oblek, so hudo prizadeti tudi ptici, ki so se pre-važili, ko so prišli domov iz juž-nih krajev. Mnogi so pobegnili nazaj, mirjaje takie in drugih ptictev so pa ostale in zdaj zm-ruzujejo in stradajo. Postrezite jim z drobtinami in zrnjem.

Francija sprejela budget.

Pariz, 5. apr. — Francoski pa-rlament je včeraj zjutraj končno odobril finančni program Brian-dove vlade z novimi davki in mo-nopolom petroleja. Senat se bo bavil z budgetom 12. aprila, ko se vrne s počitnic.

Ruski caristi zborujejo in sanjajo v Parizu

Veliki knezi, grofje, baroni, eks-generalni in njihove dame je-do, pišejo, kadijo, gledajo si brade in deklamirajo verse o tem, kar je bilo...

Pariz, 5. apr. — Včeraj je bi-la velika noč. Po tradiciji sta-rega človeštva je to praznik zbu-jenja narave, po tradiciji krist-janov pa praznik vstajenja Kri-sta. Ruski monarhisti, ki se že devet let klatijo po svetu kot Izraelci, verujejo tudi v vstaje-nje polnih carskih loncev v Ru-siji, zato so včeraj odprli v Pa-rizu, v hotelu Majestic, prvi vse-ruski kongres emigrirjev.

Prišlo je okrog 400 caristov o-bojega spola in napolnilo večje sobo. Pri durih je stala straža, ki je skrbno pazila, da se ne ukrade v sobo kak boljševik. Kljub veliki revščini, o kateri kriče vsu svetu, so emigrirji prišli v finih salonskih oblekah in drugi v uniformah z zlatimi našitvi ter s poslačenimi ročaji mečev, na prsih so se lesketali kupi križev in kolajn, na prstih, pod brado in v lašah dam so se pa iskrali dijantami. Prišli so ve-činoma veliki knezi, grofje, ba-roni, bivši generali in diplomati. V Pariz je prišel iz Bavarake — toda na zborovanju se še ni po-kazal — tudi veliki knez Niko-laj Nikolajevič, stric zadnjega carja in kandidat — tako si še-petajo — za bodočega carja vseh Rusov.

Zborovanje je otvoril profesor Peter Struv z dolgim govorom, v katerem pa ni povedal nič o programu caristov. O tem bodo razpravljali na tajnih sejah čez teden. Ampak drugi delegatje so fantastično izjavljali, da je so-vjetska vlada na zadnji niti in da je prišel čas, ko armada mili-jon emigrirjev — ki so zdaj na-takarji, koferji, plesalci in cesni-pometalci po vsej Evropi, A-siji in Ameriki — invadirira rde-čo Rusijo in vrne domovino ljud-stvu, to je velikim knezom, gro-fom, baronom in akočom!

Zborovalci so kadili dolge ci-garete — sobana je bila polna di-ma — in vsak čas vstajali ter odhajali v stranako sobo, kjer je bila vodka, šampanjec in vagon dobrega prigrizka.

Danes se vrši druga seja. Zbo-rovaleci kade cigarete, jedo in pi-jejo, govore in sanjajo o "svjati matjuški Rusiji", ki je bila in katere ne bo nikdar več.

SLEPAR JE ZAČEL RIBARITI MED TUJECENCI V CHICAGU

Pazite nanj in pokazite mu vra-ta ali pa posovite bližnjega stražnika, da ga odvede tja, kamor spada.

Chicago, Ill. — Policia je pre-jela veliko pritožb, da se po Chi-cagu klati slepar, ki najraje se-bira za svoje žrtve tujcemce, katerim se pozna na govorjenju, da še niso dolgo časa v deželi.

Slepar potika na vrata. Preje pa prečita ime, ki je na vratih na karti, ali pa za ime izve na kateri drug način. Nato nastopi v ulogi nevedneža in vpraša, ako kdo s takim imenom stanuje. Ako izbrana žrtev pritrdi na i-me, tedaj slepar reče, da ima zanj zaporno povelje. Pokaže mu zaporno povelje, ki je tiskano, ko so prava zaporna povelja. Te

FRANCIJA IN ŠPANIJA PO-NUJATA MIR IN PRIZNAVA-TA PORAZ V SEV. AFRIKI

Ponudili sta Abdel Krimu rešne pogoje za mir. Rifljanec so na pragu velike zmage po dol-gih letih težkega boja za ne-odvisnost svoje domovine.

London, 5. apr. — Iz zaneslji-vih diplomatskih virov je prišla vest, da sta Francija in Španija ponudili mir Rifljanec pod zo-lo ugodnimi pogoji. S tem sta priznali poraz v Maroku. Špan-ski in francoski delegatje so že na mestu v Tangeru, kamor je Abdel Krim poslal svoje zastop-nike in kjer se vrše pogajanja za premirje in mir.

Kakor se glasi vest, sta špan-ska in francoska vlada spoznali, da bi bila čena v krvi in denarju, ki jo morata plačati, če hočeta poraziti šifavo Rifljanca, preve-lika in nevedna pušta, gorste rifljanke kolonije. Na Špan-skem kakor v Franciji je že tako velika nezadovoljnost radi vojne v Maroku, da jo morajo upošte-

vati tudi najbolj sagriseni mili-taristi. Španski diktator Primo de Rivera ima ravno zdaj opravi-ti z obseknim rebelnim giba-njem v Kataloniji, največji špan-ski provinci, katere središče je Barcelona. Katalonci, ki mora-jo nositi največje breme vojne, so odločno proti nadaljevanju iste, ker nimajo nobene koristi od tega.

Pogoji, katere dobi Abdel Krim, so tako ugodni, da jih ne bo mogel odkloniti. Razume se, da bodo Španci in Francozi skušali izmazati se iz špana na tak način, da ne bo prevel trpel pre-stiž obeh držav. Glavni pogot-menda je, da se Rifljanec pri-zna neodvisna republika, toda Abdel Krim mora priznati du-hovno oblast maroškega sultana.

Maroška vojna s Španci traja že 450 let. Začela se je še prej, predno je Kolumb odšel v Ame-riko. Bila so krutna premirja, toda maroški rodovi niso nikdar hoteli priznati špano vlado.

Pangalos se je izvolil za predsednika Grčije

Atene, 5. apr. — Včeraj so bi-le predsedniške volitve na Gr-škem. Dana je general Pangalos naznanil, da je izvoljen predse-dnikom. Pravi, da je dobil 90 o-dstotkov vseh oddanih glasov. Volitve so bile mirne in glasov ni dosti. Pangalos je bil edini kandidat, kajti združene na-sprotnne stranke, ki so kandidirale Demerlas, so v petek unak-nile svojega kandidata in izja-vile, da se ne udeležijo volitev, ker ne bo volilne svobode. V krajih, kjer je opozicija močna, ni sploh nihče volil. Pangalos je zdaj predsednik, premijer in vojni mi-nister v eni osebi.

Samomor med velikonočnimi hiljami

New York. — Mrs. Mary Go-betz je bila na velikonočno nedeljo najdena mrtva v sobi, polni plina. Ležala je na postelji in okrog nje je bilo vse polno ob-čajnih velikonočnih hilj. Gobetz je bila gledališka pevka.

Dijaki protestirajo proti ameriški cenzuri v Kitaju

Professor Jean Dickinson je po-stavil pred študentsko razme-re v pravo roko. — Dijaki so zahtevali razveljavljanje krivičnih pogodb.

New York, N. Y. — Professor Jean Dickinson, ki predava ek-onomijo na univerzi v Pekingu, je dejal na javnem shodu stu-entov univerze Columbia, da ameri-ški pomorščaki in vojašniki ščitijo nečloveške razmere v Ki-taju. Na shodu je bilo več kot dva tisoč dijakov in ki so zahtev-ali, da se razveljavijo vse kri-vične pogodbe s Kitajsko in se u-makne protokol leta 1901.

"Matere so prišle na delati po 14 do 16 ur podnevi ali ponoči, medtem ko njih doletja leše na-tieh," je rekel Dickinson. "Rav-nateljji jih prepeajo zaradi majhnih prestopkov. Kadar je njih delo dokončano, jih stlačijo v umazane šupe, ki jim pravijo delavski domovi. Na dan zaslu-žijo po pet in dvajset centov. To so delavne razmere, ki jih štiti-jo ameriški pomorščaki in topni-čarke v Kitaju."

Ameriški imperijalizem je za-krivil, da je bilo ubitih dva in trideset dijakov v Pekingu dne 15. marca, je izjavil profesor Harry Ward, načelnik Unije za ameriške civilne svobodščine. "Na dijake so streljali ob času mirne demonstracije proti ulti-matu, ki so jim ga tujcemake si-le vključivali Ameriko ukazale sprejeti v štiri in dvajsetih urah. Te velesile so zagrosile s si-lo, ako se njih blazniškim intere-som ne priznajo posebni privile-giji in zaštita. Svoje pravo do teh privilegijev so sklicevali na neenakopravne pogodbe, ki so jih predložili Kitaju na moči svo-jih bajonetov in ki jih zdaj pod-pirajo pomorščaki in topničarke. Mi, kot ameriški državljani za-htevamo, da Amerika preneha graditi topničarke za uporabo na reki Jangtse, da preneha nastan-jevati na tisoče pomorščakov med miroljubnim narodom in da preneha podpirati druge imperi-jalistične narode v njih politiki brezobzirnega streljanja na ki-tajske dijake."

Dijaki so nato poslali brojav-ko kitajskim dijakom, v kateri jim izrekajo svoje simpatije in da obžalujejo posilstvo, ki jo je zavzela Amerika, ko je podpisala ultimatu. Delegatja šestih dija-kov je odpotovala, da obišče preda. Coolidge in senatorja Bo-rah, predsednika senatnega o-dseka za zunanje zadeve. Delega-cija ima s sabo resolucije in zahteve, ki so jih sprejeli dijaki na javnem shodu.

NAROČITE SI KNJIGO "Ameriški Sloveni"

Delavske novice

Federated Press.

En sam štrajkar se drži dobro.

Chicago. — Fred Hartman je hišnik v veliki stanovanjski hiši, v kateri biva 24 družin, na 5482 606 Michigan av. v Evanstonu. Pred nekaj dnevi mu je gospodar hiše odpovedal službo. Hartman, ki je član unije hišnikov, je pa povedal, da po pogodbi z unijo mu mora biti odpoved naznanjena 30 dni prej, zato ima še 30 dni pravice delati. Gospodar noče o tem nič ališati in pravi, da je ima drugega hišnika. Hartman je pa zadnji četrtek zastavkal. Prenehal je kuriti za stanovanjce in opravljati druga dela ter se noče seliti. Hartman je samsvoja stavkovna straža in ne pusti novemu hišniku vstopa v hišo. Hartmanu je priskočila na pomoč unija mlekarških voznikov, ki je prenehala dostavljati mleko v hišo, dokler hišnik ne dobi svoje pravice. Stanovanjci se jeze in protestirajo, toda vse nič ne pomaga. V soboto so posilili župana, naj on posreduje med lastnikom in stavkujočim hišnikom.

Zakon za zaščito delavk proti ponočnemu delu znova uničen.

Trenton, N. J. — Zakon za zaščito delavk proti ponočnemu delu je bil zopet zadavljen na zelo zvit način. Dokler so bili navzoči najbolj goreči podporniki tega zakona na seji, so drugi poslanci govorili, da podpirajo zakon. Dva zakonodajalca sta to na zapustila za malo časa srovanje. Ko sta se pa tadva zakonodajala vrnila, ki sta predložila odsek predloga za uvaževanje, je pa predsednik odseka hitro odločil, da se predloga ne more več postaviti na dnevni red, da se razpravlja o nji. Zdaj se ne more podvzeti nove akcije do prihodnjega zasedanja. Zakon je bil prvkrat sprejet leta 1923, pa se ni mogel izvajati, ker ni določal kazni za one, ki ga kršijo.

BANDIT PRIJET PO BITKI S SAMOKRESI.

Dva roparja sta pa utekla.

Chicago, Ill. — Policijski patrolni avto je našel na tri bandite, ki jih je policija iskala že dalj časa zaradi raznih tatvin po severnem delu mesta. Takoj so pričeli pokati samokrese. Bitka je končala, da je bil eden izmed banditov prijet, ko je bil ranjen, dva sta pa ubežala v avtu.

Policijski so bili na preži, ko se je pripeljal avto Studebakerjevega sistema. Iz avta je stopil previdno en bandit, ki je ogledal, ako ni nevarnosti. Ko je igral ogleduha, je policaj William pritekel okoli vogala in zgrabil bandita, ki se je previdno plazil in ogledoval. To je bilo znamenje za druge policaje, da pridejo na pomoč. Bitka je prišla in je končala z zgoraj omenjenim rezultatom.

KOJOTI IN VOLKOVI SE BOJE RAZSVETLJAVE.

Evanston, Wyo. — Iluminacija transkontinentalne poti za pošto letalce podi kojote in volkove v bližini poti za letalce. Otvorje rede sedaj lahko pasejo po dnevu in ponoči.

Pozor pred sleparji!

Chicago. — Vsak mesec zgledajo Cikažani na tisoče dolarjev, katere jih osleparijo premenljivi goljufi, tako pravi čikaški policijski ravnatelj Collins, ki je dni izdal svarilo, v katerem poziva vse Cikažane, da se najbrižejo pred sleparji, ki poslujejo razkosno opremljenih uradih, najo visokodoneča imena ter jih zgredujejo nekako važni. Ti sleparji prodajajo razne delnice druge obveznice, ki navidez dedajo prvovrstne, v resnici pa so toliko vredne kot je papir, katerem so tiskane. Tem sleparjem nasadejo mnogi, ki bi radi hitro obogateli ali pa po ceni želi do bogastva. Največ je tistih, ki prodajajo ničvredne oljne delnice, za katero plačajo po \$1.00, dobi pa sto ali še več dolarjev — seveda o "svetem ničem."

V Chicago — in tako tudi drugod — je vse polno sleparjev, predijo, kako bi prišli do tvojega denarja ter na lahek način obogatili.

S polja znanstva

NOVA ODKRITJA IN IZNAJDBE

Znanstvene drobtinice.

Teža posameznih predmetov ni povsod enaka. Predmet, ki tehta na južnem ali severnem tečaju 1 kilogram, tehta na ekvatorju samo 996.5 grama.

Električna luč vrže ostro senco, dočim je solčna senca nedoločna. Električna svetloba namreč prihaja skoro dobesedno od ene točke, medtem ko prihaja solčna svetloba od velikega telesca.

Ce se siplje pred kolesa električnega vlaka pesek, se vidi električne iskre in takoj se zavoha ozon. Pesek namreč tvori odporno silo med električno tračnico in kolesom, kar povzroča iskre, ki razvijajo ozon.

Kadar streljate kako stvar v vodi, treba vedno meriti/pod dotično stvar. Voda namreč lom svetlobo, tako da se vsak predmet nahaja nekoliko proč od tam, kjer ga vidimo.

Perilo se suši najhitreje v vetru, ki prinaša suh zrak in sproti odnaša vodne pare.

Zvezde nizko na obzorju je težje opaziti, kakor zvezde, ki so naravnost nad nami. Odražje med nami in zvezdami nizko na obzorju je gostejše — in radi tega zadržuje več svetlobe — kakor pa odražje nad nami.

Skosi bizmut magnetični valovi težje prodirajo kot skosi zrak, valed česar se v bizmutu stvorijo v bližini magneta nasprotni poli in zato magnet odbija bizmut.

Znaki krvine sorodnosti.

Poročali smo o procesu za določitev očetovstva, kjer je dunajsko civilno deželno sodišče določilo v svrhu dognanja sorodstva, naj se preišče kri dozdevnega očeta in novorojenčka. S tem je bila v avstrijski sodni praksi prvič uvedena preiskava krvi za ugotovitev krvne sorodnosti. Dunajski listi so o tem pomembnem dogodku obširno poročali in k stvari so zavzeli svoje stališče. Najodličnejši dunajski zdravnik, V naslednjem prinašamo zanimivo sodbu profesorja dr. R. Krausa, ravnatelja dravnega serotorepitičnega inštituta, ki je še, kakor pišejo listi, problemu najbolj od dneva.

Se pred 30 leti zdravniška vedda ni znala razlikovati krvi in beljakovine posameznih živalskih vrst. Zato sodni zdravnik tudi ni vedel izvora krvnim madežem, ker se ni mogel opirati na kemične dokaze. Šele, ko je dr. Kraus odkril leta 1897 praeciptine, je medicina pridobila novo biološko metodo, ki se je kmalu izkazala kot izredno važna in pomembna ne samo za zdravniško vedo, nego sploh za vso prirodoslovno znanost. Na podlagi praeciptinov sta potem Uhlenruh in Wassermann doprinesla biološki dokaz za diagnozo krvi in beljakovine. Posrečilo se jima je določiti in razločiti kri in beljakovino različnih živalskih vrst. Eksaktnost praeciptijske metode je dovedla slednjč do tega, da so jo uvedli tudi v sodstvo, ki jo sedaj uporablja v vsakem dvomljivem primeru.

Znaten napredek v razlikovanju krvnih vrst znači odkritje dr. Kurta Landsteinerja, ki je ugotovil, da je kri enega človeka v popolnoma določenem razmerju napram krvnemu serumu drugega človeka. Krvni serum človeka A ima n. pr. lastnost, da se strdi (aglutinira) krvna telesa človeka B, ne pa svojih lastnih in tudi ne krvnih teles človeka C ali D. Landsteiner, Decastello, Dungen, Moss i. dr. so potem našli, da je močnejša krvna telesa razdeliti v štiri skupine, ki se medseboj razlikujejo po krvnem serumu.

Tako se tudi ljudje lahko razdele v štiri skupine. Če imamo torej na razpolago serum krvne skupine št. II ali III, moremo ugotoviti razmerje krvnih teles poljubnega človeka do ene navedenih štirih grup. Ta lastnost človeških lastnokrvnih teles se lahko od očeta in matere podeduje tudi na potomstvo. Dungen in Hirschfeld sta o tem problemu mnogo študirala in sta dognala, da kažejo krvna telesa otrok iste lastnosti kakor krvna telesa staršev. Lastnost krvnih teles staršev, to je njihovo razmerje do ene izmed štirih skupin, se lahko podeduje ali pa tudi ne, nikdar pa ne očitujejo otroci iste lastnosti krvne skupine, ki je tuja staršem.

Zato se nikdar ne more pozitivno dognati, da li je otrok res sin dozdevnega očeta, pač pa je mogoče negativno ugotoviti, da otrok ni njegov sin. Če spada torej novorojenčkova kri v skupino II, materina v skupino III, očeta v pa v skupino IV, je izključeno, da bi bil otrok sin dozdevnega očeta. Zakaj otrok bi moral spadati po svoji krvi v eno izmed skupin III ali IV. In ta ugotovitev, čeprav le negativna, je izredne važnosti in bo človestvu še mnogo koristila.

Opica in zdravnik.

Večina živčnih problemov, na katere naleti moderni zdravnik, se da rešiti, pravi poznani zdravnik za živčne bolezni dr. G. V. Hamilton, če proučavamo vedenje opice.

Dr. Hamilton je ravnatelj psihobiološkega inštituta ameriškega urada za socialno higijeno. Uredil si je v Kaliforniji v svrhu študija posebno vas, v kateri je našel same opice.

"Civilizacija", pravi Hamilton, "je vzgojila moše in žene tako daleč, da zakrivajo svoje naravne impulze s krinko in pretvarjanjem. In zato je zelo težko odkriti pod to umetno masko pravo sliko človeškega duševnega življenja. Opica pa je žival, ki je človeku najgorodnejša in ki reagira na prvi impulz, brez krinke, brez pretvarjanja."

Omenjena Hamiltonova opičja vas se nahaja v nekem hrastovem gozdu pri Montecitu. V njej živi 23 opic obojega spola, najrazličnejših vrst in vseh starosti.

"Opice so nežne, čustvene, nemirne in na moč radovedne, poleg tega pa so bojazljive in impulzivne. Rade vidijo, da se jim posveča velika pozornost, saj so že od narave bahave in ponosne. Opica — enako kakor človek — ne prenese, da bi bila zapostavljena. Samec in samica, zaprti v skupni kletki, se kmalu naveličata drug drugega. Samec si je prehitro zaželi novega razvedrila in se jame s svojo boljše polovice pripraviti; začne jo grizti in ščipati za trepalnice, potem pa se naenkrat zopet pomiri z njo, da se v naslednjem trenutku vnovič skrega."

"Ko sem začel študirati živčne bolezni v dolini Mississippi, nadaljuje doktor Hamilton, "sem opazil, da se farmarji, njihove žene in otroci pozimi in v počitku pomladi, ko so ceste preplavljene in neprehodne, pritožujejo o želodčnih slabostih in o težki prebavi ter da hrepene po nečem neznanem, ki mu ne vedo imena."

Žene vseh starosti trpe in bolehaajo, če ne morejo najti razvedrila in spremembe. In baš to je največji vzrok njihovim živčnim boleznim. Hrepnenje po ustvarjanju je posledica težnje po čim pestrejši vzpodbudi, ki vodi človeka do umetniškega ustvarjanja in do iznajdb. To težnjo po ustvarjanju sem opazil tudi med svojimi opicami. Skirrel, ena izmed najdardarnejših med njimi, mi je nekoč izmaknilo kladivo, žebilo, otroško žagico in nekaj kosov lesa ter je začela žagati in zabijati žebilo v les — iz povsem lastne inicijative. Nora, samica iz rodu orangutanga, si je, ker jo je zeblo, zgenila kos platna, ki sem ji ga vrnil v kletko ter si ga ovila okoli telesa podobno kakor so si stari Grki ognili togo. Enako je storila s starim plaščem.

Kakor vidimo, so opice v resnici vrlo razumne in premetene živali. Zdravniki za živčne bolezni bi torej dobro storili, da bi si jih nabavili in na njih študirali ... človeške živčne nedostatke.

Dober izgovor.

Sodnik: Vi pravite, da niste imeli namena ukrasti vola.

Obtoženec: Ne. — Samo verigo, s katero je bil privezan.

Sodnik: Zakaj pa ste vendar gnali vola s seboj?

Obtoženec: Ker nisem mogel verige odvezati.

Preudarka.

"Sladki bi se po mojem mnenju ne smeli znova poročiti, ko imate sladkorno bolezen."

"Tudi jaz pravim tako. In vrhu tega poročil še tako sladko ženkico!"

IZ PRIMOČJA

Tajec ima pred domatinom povsod prednost. Tako tožijo posebno delavci v Podgori pri Gorici. Polno je zaposlenih tam povsem tujih ljudi, domačini pa morajo pohajati in stradati. Sedaj silijo delavci v fašistovsko organizacijo. Delavci odgovarjajo, da hočejo imeti tako udruženje, katero bo res njihovo in bo s sigurnostjo pričakovati, da bo ščitilo njihove interese, posebno pa, da bo gledalo na to, da se ne bodo domači ljudje potikali v stran pri sprejemanju v tovarne.

Izseljenjskih agentov in pomočnikov se dobi polno po Trstu, namreč takih, ki se predstavljajo za agente ali pomočnike človeku, ki ga vlove in izvedo, da se bo izselil. S sladko besedo silijo vanj in mu napovedujejo, da mu že oni vse preskrbe, kar treba, samo plačati mora toliko in toliko lir. Agent potem seveda izgine s lirami. Nekateri izseljenji so bili osleparjeni že za velike vsote. Sploh priporočamo previdnost vsakemu, kdor pride v Trst v eni ali drugi stvari, naj bo akrajno pozoren, ker vedno iščejo razni ljudje tujce, da bi jih prav grdo osleparili. Te dni je zašel Monek Kimenberg iz Varšave v staro mesto in tam dobil nekega Abrahama Wohla, kateremu je povedal, da se izseli v Guatemalo. Wohl je izvalil iz Kimenberga 200 dolarjev v zagotovilo, da mu vse potrebno preskrbi za pot, potem je izginil. Na policiji so nato isvedeli, kako je šel žida namazal.

Fašistovski učitelj v Ajdovščini. V ajdovsko sekcijo fašistovske učiteljske organizacije je vpisalo 23 italijanskih in "drugorodnih" učiteljev. V oboru so: Tettitore, Semič in učiteljica Aleasio.

Avtomobil govori dočeta. Anton Mahne iz Tatra v Istri je peljal v Trst voz sena. S seboj je vzel avtomobil letneta sina. Bilu Kravaga potoka je pridrdral avtomobil. Fant je pomagal v klancu pri zavori. Hotel je k očetu, pa ga je prijel avto in podrl na tla. Oče je oddal težko poškodovanega fantiča v tržaško bolnico.

Smrtina kosa! Pri Sv. Luciji je umrla Eliza Rakušček, soproga učitelja Jos. Rakuščka. V Trstu je umrl Vekoslav Kodrič, posestnik pri Sv. Anž.

V Tomažu na Krasu so otvorili anil "Lege". Otvoritev je bila svečana. Azil je blagoslovil domači duhovnik in dr. Petronio iz Trsta je dopovedoval Tomajcem, da se bodo v kratkem pričeli, kako človekoljubna in plemenita je vzgoja otrok po Leginih zavodih. Italijanska gospoda je obdarovala nato slovenske otroke s slaščicami.

Kriza med primorskimi fašisti. Iz Trsta poročajo: Vodstvo fašistovske stranke v Julijaki Krajini je prešlo v roke izrednih komisarjev, ki jih je imenoval glavni tajnik poslanec Farinacci. V Trstu je pred par dnevi poslanec Ricci vrget iz stranke načelnike tržaških, reških in dalmatinških dobrovoljcev, odvetnika dr. Dompierija, kar je imelo za posledico razpust teh dobrovoljških društev. Poslanec Ricci je oddel v Rim, na njegovo mesto pa je imenoval poslanec Moretti, dosednji izredni komisar za furianaki fašizem. Moretti je vrget iz stranke, kakor se znano, vsemogočnega bivšega vidnega prefekta, poslanca Pisentija. Kakor vse kaže, se je osrednje fašistovsko vodstvo odločilo za radikalno čiščenje v atranki. Za izrednega komisarja istrskega fašizma je postavil znani Rečan, kapetan Host-Venturi.

SEŽGAL JE SVOJO ŽENO.

Sioux City, Iowa. — 70-letni George Solomon je bil spoznan krivim uboja, ker je sežgal svojo ženo v peč. Obsodba bo izrečena dne 13. aprila. Porotniki so se posvetovali deset ur, preden so se sedinili na pravorek uboja.

Mati je dala zapreti svojega sina.

New York, N. Y. — Mrs. Lillian A. Stewart je dala zapreti svojega 18-letnega sina Robert Stewart, da ga obvaruje nearečnega zakona. Stewart se je par dni prej poročil. Mati ga je dala aretirati, češ, da ji je ukradel za \$4,000 draguljev, s katerimi je financiral svojo ženitev.

učitelja Jos. Rakuščka. V Trstu je umrl Vekoslav Kodrič, posestnik pri Sv. Anž.

V Tomažu na Krasu so otvorili anil "Lege". Otvoritev je bila svečana. Azil je blagoslovil domači duhovnik in dr. Petronio iz Trsta je dopovedoval Tomajcem, da se bodo v kratkem pričeli, kako človekoljubna in plemenita je vzgoja otrok po Leginih zavodih. Italijanska gospoda je obdarovala nato slovenske otroke s slaščicami.

Kriza med primorskimi fašisti. Iz Trsta poročajo: Vodstvo fašistovske stranke v Julijaki Krajini je prešlo v roke izrednih komisarjev, ki jih je imenoval glavni tajnik poslanec Farinacci. V Trstu je pred par dnevi poslanec Ricci vrget iz stranke načelnike tržaških, reških in dalmatinških dobrovoljcev, odvetnika dr. Dompierija, kar je imelo za posledico razpust teh dobrovoljških društev. Poslanec Ricci je oddel v Rim, na njegovo mesto pa je imenoval poslanec Moretti, dosednji izredni komisar za furianaki fašizem. Moretti je vrget iz stranke, kakor se znano, vsemogočnega bivšega vidnega prefekta, poslanca Pisentija. Kakor vse kaže, se je osrednje fašistovsko vodstvo odločilo za radikalno čiščenje v atranki. Za izrednega komisarja istrskega fašizma je postavil znani Rečan, kapetan Host-Venturi.

SEŽGAL JE SVOJO ŽENO.

Sioux City, Iowa. — 70-letni George Solomon je bil spoznan krivim uboja, ker je sežgal svojo ženo v peč. Obsodba bo izrečena dne 13. aprila. Porotniki so se posvetovali deset ur, preden so se sedinili na pravorek uboja.

Mati je dala zapreti svojega sina.

New York, N. Y. — Mrs. Lillian A. Stewart je dala zapreti svojega 18-letnega sina Robert Stewart, da ga obvaruje nearečnega zakona. Stewart se je par dni prej poročil. Mati ga je dala aretirati, češ, da ji je ukradel za \$4,000 draguljev, s katerimi je financiral svojo ženitev.

RAZNO

Čuden primer hipnoze na daljavo. Da je hipnoza opasno sredstvo, posebno, če se ga poslužuje nepošteni in zločinski elementi, utegne biti znano vsem čitateljem. Če dobi zločinec svoj irtet pod vpliv svoje volje, je njegovo gospodarstvo nad irtetjo povsem neomejeno ter ima za njo lahko usodne posledice. Hipnoza namreč lahko traja dalje in če je volja enkrat omajana, lahko doseže hipnotizer, kar hoče.

Iz Gorice poročajo o čudnem primeru zločinske hipnoze na daljavo. Delavec Foerster je sel nekega dne na običajno delo. Bil je v ranih jutranjih urah, ko ga je srečal gospod s kovčegom v roki ter mu rekel, naj nese njegov kovčeg na postajo. Delavec je rad ustreget tujcu. Hodil je, hodil — in se šele čez nekaj dni znašel na kolodvoru v Draždanah. Ko sta ga dva policijska agenta vprašala po izkazu, mu je bilo, kakor da se zdrži iz težkih sanj, ki so ga držale v oblasti. Vse, kar je vedel povedati, je bilo to, da ga je najel neki gospod, ter mu rekel, naj gre s njim na postajo. Foerster se ne ve več spominjati, kaj se je posneje zgodilo z njim. Policija ga je poslala po izkazu, naj naj domov v Gorico, kjer je začel skrivnostno zadevo raziskovati zdravnik, ki je takoj uganil, da gre pri Foersterju za hipnotične vplive, ki si jih je brakov dovolil kak nepošten tip.

Nekaj dni je živel Foerster s pet doma, kjer ga je nadzorovala njegova sestra. V trenutku njegove odsotnosti pa se je zgodilo zopet nekaj skrivnostnega: mladi mož je izginil brez sledu. Ko je Foerster spal v postelji in je sestra bila pri njem, je silala, kako brat govori v sanjah in ponavlja stavek: "Za pridem, še pridem!" Jedva pa se je sestra po manjšem opraviču odpravila iz hiše, je Foerster vstal, se odstranil iz stanovanja in se ni več vrnil. Vzel pa je s seboj večjo vsoto denarja, ki jo je bil prinesel iz Draždan in o kateri nihče ne ve, kako je prišel do nje. Strokovnjaki in preiskovalni organi so vsi mnenja, da je Foerster irtet prebrisanega hipno-

tizerja, ki dela s silno potakuse samo zato, da se obogati s takim imetjem.

Paberki iz ameriških listov. Ko bi ustava vsaj predvidevala, da se mora vedno eden izmed neštivilnih zakonov preklicati, predno se sprejme kak nov. — ("Davenport Times.")

Neki kriminalist pravi, da so jetničnice kotlači, zločini. To je en nadaljni povod, da se laogiljemo jetničnice. ("Pittsburgh Gazette-Times.")

Nekateri našli nikdar zadovoljnih ameriških delavčianov zahtevajo, da povrne kongres najprej prostost Američanom, predno Amerika prima prostost Filipincem. ("Memphis Commercial Appeal.")

Denar govori mednarodni jezik, ampak dandanes ima prevladujoč ameriški naglas. ("Troy Record.")

Neki znanstvenik pravi, da se bo kmalu prenašala vročina iz bližnjim potom. Še nima se neštivilno let. ("Dallas News.")

SEZNAM PRISILNIH SODNIŠKIH ORGANIZACIJ V ČILU.

Dr. "Gervasio" B. 193 SNFJ — Volsica, v soboto, 17. aprila, v dvorcu Ogrski dvorani, 1413-14 O'Higgins Ave. Dr. "Nada" B. 193 SNFJ — Volsica, v soboto, 17. aprila, v dvorcu SNFJ.

Pevski zbor "Tigres" — Volsica, v nedeljo, 23. aprila, v dvorcu narodnem domu v So. Chicago.

Soc. klub št. 1 JSE — Volsica, v nedeljo, 2. maja, v dvorcu SNFJ.

Dr. "Evan" B. 70 SNFJ — Volsica, v soboto, 2. maja, v dvorcu SNFJ.

Pevski zbor "Slovan" — Volsica, v nedeljo, 23. aprila, v dvorcu narodnem domu v So. Chicago.

Dr. B. 1 SNFJ — Volsica, v nedeljo, 20. junija, na Steinarjevem vrtu v Willow Springsu, Ill.

Zveza slovenskih upornikov — Volsica, v nedeljo, 4. julija, na Steinarjevem vrtu v Willow Springsu, Ill.

Dr. "Dance" — Volsica, v nedeljo, 12. julija, na Albert Steinarjevem vrtu, Lyons, Ill.

Dr. "Zarja" — Volsica, v nedeljo, 23. julija, na Steinarjevem vrtu v Willow Springsu, Ill.

Dr. B. 559 SNFJ — Volsica, v soboto, 2. oktobra, v dvorcu SNFJ.

Dr. B. 94 SNFJ — Volsica, v soboto, 9. oktobra, v dvorcu SNFJ.

Soc. klub št. 1 JSE — Volsica, v nedeljo, 2. decembra, v dvorcu SNFJ.

Soc. klub št. 1 JSE — Volsica, v nedeljo, 2. decembra, v dvorcu SNFJ.

Nikdar ne boste našli kadilnega prijatelja kot so Camels

Pojdite, kakor daleč hočete in izdajte, kolikor hočete, nikdar ne boste našli kadilnega prijatelja kot Camel. Kajti Camels se izdelujejo iz najboljšega tobaka, ki raste na celem svetu — nikdar ne utrudijo vašega okusa, ne glede na to, koliko ste jih pokadili. Tobak Camels je najbolj mojstersko zmešan — nikdar ne zapustijo cigaretnega pookusa. Največja zadovoljnost pri kajenju — to nudijo Camels milijonom razvajenih kadilcev.

V tej vrsti cigaret je osredotočena tobačna znanost in izvežbanost največje tobačne

organizacije na svetu. Nič ni predobro, kar se zavije v Camels. Najbolj izbran turški in ameriški tobak; najbolj večje mešanje; najfinejši papir, ki se za nje posebno dela v Franciji. Camels so najboljše cigarete — najbolj cigarete ni mogoče napraviti.

Ako še ne poznate prijetnosti Camels in njih sladkosti, jih poskusite. Sami se prepričate o najbolj prijetnem okusu, ki je še kdaj bil djan v kako cigareto. Vzemite Camels!

Camel CIGARET

Telefonski naročnik št. 03-23

— Ljubim vaš glas.
— Katero številko želite, gospod?

— Ljubim vaš glas.
— Katero številko?

— Ljubim vaš glas, gospodična.

— To me presneto malo zani-
ma, gospod.

— Govorite mi še kaj!

— Ne!

— Že samo ta "ne" je narav-
nost očarjujoč.

— Meša se vam!

— Ljubim vaš glas.

— Naznanjam vam, da preki-
nem.

— Ne prekinite, prosim vas.

— Torej zahtevajte številko!

— Številko vaše hiše bi rad...

— Naznanjam vam, da preki-
nem.

— Sedaj pa res prekinem, če
ne zahtevate številke.

— Zahteval jo bom. Nekdaj...

— Z menoj se ne boste šali-
li, gospod.

— Nikoli ne bi mogel verjeti,
da s tem govorim...

— Že zopet!

— Dvajset let ima vaš glas in
s juga je. Vroč je kakor južno
sonce.

— Vrag vas vzemi, vam pra-
vi ta moj glas.

— Ne prekinite! Ne preki-
te vendar!

Telefonski naročnik št. 03-23
je spet obesil slušalo. Zlostno je
gledal v nemi aparat. Vse, kar
je bil govoril vanj, mu je bilo
prišlo iz srca. Ta glas telefonske
uradnice ga je naravnost očaral.
Že pred nekaj dnevi je bil skle-
ni, da ji to izjavi. Zahteval je
telefonskih zvez samo iz vroka,
da čuje njen topli, mehki, malo
pevačji glas. Domisljal si je, da
mora gospodična imeti temno
rjave lase in da je ponosna žen-
ska.

Vzmemirjen je spet vzel sluša-
lo v roke. Srce mu je divje bilo.
— Halo!

— Gospodična, prosim vas, ne
bodite hud!

— Aa... To ste spet vi?...
Vrag vas vzemi.

— Da... A predvsem ste to
vi, gospodična!... Rekli ste mi:
Vrag vas vzemi.

— Pripravljena sem vam to
ponoviti.

— Naj bo. Samo, da čujem vaš
glas. Nikdar me ni noben glas,
tudi v operi ne...

— Vi se norčujete iz mene.

— Nikakor ne, gospodična. Jaz
strastno ljubim godbo. Vaš glas
pa mi je več kakor vasa godba!

— Zahtevajte številko, pa a-
men besedi!

— 42.

— 42 in kaj?

— 5... največ 6 in en četrt.

— Kaj se spet norčujete?

— Ne, gospodična: 42 je šte-
vilka vašega pasu in 5 številka
vaših rokavic.

— Moj soprog nosi rokavice
št. 8, in če vam prinese eno s
svojo roko na obraz...

— Bom morda videl tri solnce,
a nič manj ne bom mislil na vas
ter obžaloval, da morate živeti

s tako nasilnim človekom... in
vrnil bi mi mlo za drago. Bo-
ksam precej dobro, gospodična...
Zame ste namreč gospodična...
Ne, ne, niste poročeni.

— Ali mislite, da me nihče ni
maral?

— Moški so silno bedasti... in
jaz imam vedno velikansko sre-
čo... tako, da se morate biti
prosti.

— To se pa motite, gospod.

— Vi niste več prosti?

— Ne!

— Res ne?

— Ne!

— Vaš glas ni čisto siguran
... ne lažete dovolj dobro.

— Bodite vendar vljudni!

— Prosim odpustanja... Jaz
sem najprijaznejši in najljub-
nejši vseh telefonskih naročni-
kov, ki vam izjavljajo, da ljubi-
te, da... ljubi vaš glas... ki
želi...

— Katero številko, gospa?

— O... prekinili ste me... in
imenujete me gospo, in to ravno
v trenutku, ko sem radi vaše po-
zornosti imel pogum, da vam iz-
javim...

— Nadzornica je bila tu.

— In je že odšla?

— Toda tako ne moreva nade-
ljavati, gospod. Ena mojih šte-
vilka se postaja nestrpna. In to
pot ima vzrok za to.

— Poljube jo spati!

— Lep nasvet! Kaj če bi ga
dala vam?

— Šel bi, gospodična. Pred-
vsem če bi mogel priti in se o-
sebnostno preprčati o moji ubogi-
vosti... Vi se smejete?... Ču-
jte, gospodična, kje bi se mogla
midva setkati?... Halo! Čujte
vendar!... Halo!

— Ne sponite vendar ves čas!

— Čujte: poljub v aparat...
tako... sprejmite ga... Poni-

žen je, prosjak... Gospodi-
čna... Gospodična... Če sem
vas utalil, ga vzamem nazaj.

— Gospod naročnik št. 03-23
jaz sem nadzornica. Javim vam,
da dobi radi vaše usiljivosti ur-
adnica strok ukor.

— To ni pravično, gospa nad-
zornica, dovolite, da vam stvar
razložim.

Nadzornica je pogovor uradno
prekinila in galantni naročnik je
spet obesil slušalo na aparat. Pri-
žgal si je cigareto, toda ni mu
dišala.

Čez deset minut je spet pozvo-
nil.

— Da, jaz sem, draga gospo-
dična.

— Vi ste pa naravnost ne-
sravn!

— Zelo mi je žal, iz vsega ar-
ca... ali mi morete oprostiti? Lepo
vas prosim!

— Halo, halo!

— Čujta, prosim vas. Jaz sem
sam. Čakal vas bom danes večer.
Ime mi je Vital, stanujem v rue
Boase, št. 37. Ali pridete?... Ha-
lo... Kaj pa je spet to? Že spet
nadzornica?

— Ne, gospod, tu višji nadzor-
nik! Vi motite javno službo. Pri-
šlišli ste me, da premostim
izborni uradnico.

— Gospod višji nadzornik, do-
volite vendar, da vam razlo-
žim...

— Oprostite, gospod, ne uteg-
nem. Sluga pokoren!

Praskat in aparatu: zveza je
bila prekinjena.

Naročnik št. 03-23, petdeset-
leten samec je melanholično od-
ložil slušalo, si pripilil novo ci-
gareto, stopil pred zrcalo in ža-
lostno gledal veliko plešo in gube
na obrazu in se zasanjal v svoje
ljubezenske pustolovščine mla-
dih let.

(Po francoskem izvirniku—Z.).

Odgovorila je kratko:
— Ne! Spretni pa res niste.
Seveda sem vam kljub temu —
hvaležna...

Bilo mi je hudo in zdelo se mi
je, da se mi ni zahvalila iskreno.

Nisva se videla pogosto, toda
po tem dogodku so postali najini
sestanki še bolj redki. Kmalu je
sploh izginila iz mesta in šele čez
štiri leta sem jo znova srečal na
parniku.

Peljala se je iz neke vasi ob
Volgi, kjer je bila na počitnicah,
v mesto k možu. Bila je noseča,
lepo in udobno oblečena — o-
krog vratu ji je visela dolga zla-
ta verižica in velika zaponka, ka-
kor kako odlikovanje. Postala je
zelo lepa in okrogla tako, da je
bila podobna mehu gostega kava-
kaškega vina, ki ga prodajajo
veseli Gruzini po Tiflisu.

— Vidite — je dejala, ko sva
si segla v roko in začela obujati
spomine — vidite, omožena sem
in vse...

Bil je večer in na Volgi je
odsevala večerna zarja. Pene za
parnikom so se izgubljale v sinjo
daljino in tvorile široko proggo
rdečih čipk.

— Imam že dva otroka in zdaj
pričakujem tretjega — je pripo-
vedovala v ponosnem tonu moj-
stra, ki je zaljubljen v svoje de-
lo.

Na kolenih je imela v žoltem
papirnatem zavitku pomaranče.

— Da vam odkrito povem, je
dejala in me pogledala s svojimi
temnimi očmi, če bi bili takrat
pri kopici — pomnite — malo
bolj pogumni... nu... če bi me
poljubili... bi bila zdaj vaša že-
na... Saj sem vam bila všeč,
kaj ne? Vi, čudak, ste pa tekli
po vodo... Eh, vi...

Povedal sem ji, da sem se ve-
del tako, kakor je rečeno v knji-
gah in — da je bilo treba glasom
romanov, ki so mi bili takrat sve-
ti, onesveščeno dekle najprej po-
gostiti z vodo, a poljubiti bi jo
smel šele tedaj, ko se zave in
vzklikne:

— Ah, kje pa sem?

Naasmehnila se je in dejala za-
mišljeno:

— Saj v tem je vasa naša ne-re-
ča, da hočem živeti tako, kakor
je opisano življenje v knjigah...
Življenje je širše, pametnejše
kakor knjige, dragi moj... živ-
ljenje sploh ni podobno knjigam
... Da...

Vzela je iz zavitka pomaran-
če, jo obrnila v roki in zagod-
njala:

— Saj sem vedela, da mi pod-
takne gnlo, ta falot...

Z nerodno kretnjo je vrgla po-
marančo v vodo — videl sem,
kako se je zasukala in izginila v
rdečih penah.

— No, kako pa zdaj? Ali še
vedno živite tako, kakor opisu-
je življenje romani?

Molčal sem, gledal v pesek na
obali, ki je odseval v večerni
zarji, in dalje v praznino rdeča-
sto-zlatih livad.

Prevrnjeni čolni so se valjali
na pesku kakor velike, mrtve ri-
be. Daleč na obzorju so se videle
kopice sena in takoj sem se
spomnil njenih besed:

— Kakor afriška puščava, a
kopice so piramide...

Lupila je drugo pomarančo in
ponovila, kakor da me kaznuje:

— Da, bila bi vaša žena.

— Hvala — sem dejal — hva-
la.

Jaz sem se ji zahvalil — iskre-
no.

Sovjetski humor.

Neki list v Leningradu je ob-
javil sledečo smešnico o Ame-
riki:

Vprašanje: Zakaj je bil kip
Svobode postavljen v morju?

Odgovor: Zato, ker za Svobo-
do ni prostora na suhem.

Delavčeva usoda.

New York, N. Y. — S Krščan-
skega misijonskega poslopja, ki
je visoko 65 nadstropij, je padla
velika skala in je ubila pet de-
lavcev, ki so delali spodaj. Po-
leg njih so pa bili še trije ran-
jeni.

Tako padajo delavske žrtve v
prerani grob zaradi moloha-
profita.

ŽENITVENA PONUDBA.

Vdovec srednje starosti, brez
otrok se želi seznaniti s Slove-
nko ali Hrvatko v starosti 35 do
45 let v svrhu ženitve. Tudi
vdova z enim otrokom ni izklju-
čena, mora pa biti svobodomi-
selnega mišljenja in mirnega
značaja. Tajnost jamčena. Na
zahtevo pošljem sliko. Naslov
je: Svobodomiseln Vdovec,
2657 So. Lawndale Ave., Chic-
ago, Ill.

(Adv.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Mar. 31-1926)
pomeni, da vam je naročnina
potekla ta dan. Ponovite jo
pravočasno, da vam lista ne
ustavimo. Ako lista ne prej-
mete, je mogoče vstavljen,
ker ni bil plačan. Ako je vaš
list plačan in ga ne prejme-
te, je mogoče vstavljen valed
napačnega naslova, pišite
nam dopisnico in navedite
stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi dru-
štveni tajniki in drugi za-
stopniki, pri katerih lahko
plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je
\$5.00 in za pol leta pa \$2.50.
Člani S. N. P. J. doplačajo
za pol leta \$1.90 in za celo
leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Ci-
cero za leto \$6.50, pol leta
\$3.25, za člana \$5.30.

Za Evropo stane za pol le-
ta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.
Tednik stane za Evropo
\$1.70. Člani doplačajo samo
50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sa-
mi pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

DA SKUHAS DOBRO PI- VO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor
in vse druge potrebščine. Poskusite
in se prepričajte, da je doma pri nas
kuhani vedno la najbolj in naj-
cena.

Groceries, sladničarjem in v pre-
dajalnih šolastnih damo primeren po-
pust pri večjih naročilih. Pišite po
informacijah na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Za slab spanec in tisti slab
počutek v jutro.

Konečno je tu zdravilo, ki ga rabijo
tisoči s velikim uspehom. Ne dela
nobene razlike koliko različnih zdra-
vil ste že vzeli brez uspeha, to vas bo
presenetilo. Isto mora storiti svo-
dejo, ali pa vas ne stane nič. Posku-
site ga za par dni in čudili se boste
kakor hitro boste počutili vračanje
zdravja in moči. Isto dela rdečo kri,
močno, umirjeno živce ter daje navdu-
šenje in energijo. Odstrani bolečine
in misli, prežene glavobol, odstrani
umazanost jezika, slab duh in zaprtje.
Je čudovito za slabo prebavo in nape-
nanje po jedi in daje zdato odpo-
moč v slučaju vnetja mehurja in po-
gostega spanja.

Če se ne počutite ravno prav, je
vaša dolžnost, da poskusite to zdra-
vilo. Zove se Nuga-Tone. Pojdite v
lekarno in kupite steklenico. Jemljite
ga par dni in če ne boste zadovolj-
ni s rezultati, nešite ostalo nazaj in
dobili boste denar povrnjen. Izdelek
Nuga-Tone hočejo zadovoljiti
vse rabitelje tega zdravila, zato jam-
čijo Nuga-Tone in zahtevajo, da le-
karnari povrnejo denar, ako ne stori
vsega kar pričakujete.

Priporočamo, jamčimo in na prodaj
v vseh lekarnah. — (Adv.)

STRUPI!

Zimski strupi napolnijo vaš sistem.
Izperite strupe iz vašega sistema z
uporabo naravnega zdravila Bolgar-
ski zeliščni (krevni) čaj. Osveži in oja-
ča vašo kri. Naredite svež zavoji pri
lekarnarju za 35c ali 75c. (Adv.)

TUJA UČENOST

Spisal Ivan Cankar.

Moja mati je bila kmetijski otrok; rala in
doraala je tako čisto in nedolžno kakor cvet na
polju. Ko se je možila, ni znala ne brati ne pi-
sati. Oblojea se je učila šele tedaj, ko smo mi
otroci doraščali; obela je po noči, da bi je nihče
ne videl. Pisala je z neokretno roko, črke so
bile zelo velike; ali še zdaj se spominjam, da je
bila njena slovenščina lepa in čista in da nam
je popravljala besede.

Ko smo se naučili brati in pisati, smo za-
čeli s slovenščino in z nemško slovnico in a tečav-
nimi računi. Mati se je vsega učila z nami. Pre-
tenke in preveč ogleto so ji bile nemške črke,
nazadnje pa se jih je privadila. Čudno se mi je
zdelo, ko sem slišal iz njenih ust prvo nemško
besedo, toda preudaril sem takoj: "Mati zna
vse, čemu bi nemški ne znala?"

Tako je bilo, dokler smo bili vsi doma; ne-
nadoma pa je seglo med nas kakor silen veter
in razkopili smo se na vse strani.

Poleti je bilo, ko sem se vrnil domov; pri-
nesel sem s seboj skladišnico nemških knjig.
Trinajst let, mislim, da mi je bilo takrat. Prvo
noč sem zaspal ves truden, pa sem se o polnoči
vzdrnil, ker mi je bila zasvetila luč na trepal-
nicah. V poluspanju in preplašen sem se ozrl po
izbi; mati je sedela za mizo, moje knjige je i-
mela pred seboj.

"Mati, saj te stvari niso..." sem vzklik-
nil, pa mi je beseda zastala v grlu kakor od
strahu.

"Kaj da niso?" je vprašala mati; njen mla-
di obraz je bil ves zardel.

"Tuje stvari so, puste... kaj bi z njimi?"
sem rekel s tišjim glasom. Čutil sem, da sem jo
bil užalil, in tudi sem čutil, da vidi ona moja
hinavščino in moj strah.

Držala je knjigo v obeh rokah in je strme-
la vanjo; zdi se mi, da je bil Goethejev Werther.
"Glej... saj sem se učila nemški... saj
razumem, če kdo na cesti govori... ali teh be-
sed ne razumem... nobene ne razumem!"

"Saj ni treba, mati, saj ni treba, da bi to
razumeli!" sem ji odgovoril ves prestrašen. "Ni
treba tega razumeti!"

Zdaj vem, kar sem takrat le slutil: da je
bila mati otrok, bel in čist, ko smo bili mi že
oskrunjeni otroci.

Počasi je zaprla knjigo, položila jo je k
drugim, nato je stopila k meni.

"Kaj je v teh knjigah?" je vprašala.

"Tuja učenost!" sem odgovoril. Samo je-
zik je tako odgovoril, v mojem arcu pa je bila
velika žalost; že ob tisti uri je bilo v njem tisto
koprnjenje, ki je zdaj zavedno, silno in grenko:
"Da bi bil ko ti, o mati, cvet na polju; da bi ni-
koli ne okusil spoznanja!"

"Povej mi, kaj pravi ta tuja učenost?" je
rekla mati.

"Sam ne vem!" sem odgovarjal vznemirjen
in zlovoljen. "Vsakemu pravi drugače, kakor
je že uho in pamet! Meni pove kaj lepša, ko-
mu drugemu pa kvasi in kvanta!"

Mati se je vasa zgrozila.

"Kje si se naučil takih besed? Ta učenost
te jih je naučila!"

Sedla je k vzglavju, da so bila njena lica
čisto blizu mojih.

"Ali veš, kaj si snoči zamudil?"

"Ne vem!"

"Gledala sem in sem čakala, nazadnje pa
si zaspal. Nič nisi molil snoči, še pokrival se
nisi!"

Molčal sem; v mojih mislih pa se je ljube-
nično in sočutno spajalo.

"Mati, mati, otrok ti mladi, nedolžni!"
Zakaj trinajstletni fantje so zmerom brez-
verci.

"Še pokrival se nisi! Truden si bil, ali ne
tako truden, da bi roka ne dosegla čela... Glej,
zdaj vem... ko sem se doteknila tiste knjige,
sem občutila... zdaj vem, odkod tvoje modre
besede in tvoj starobni smeh. Tuja učenost ti
je segla v srce, napravila te je mlačnega in le-
nega..."

Zaspal sem bil, njene besede pa sem slišal
vse in sem jih razumel. Ali toliko hudobne hi-
navščine je bilo v meni, da sem zatilnil oči ter
sopel globoko kakor v trudni dremavici.

Mati je tiho vstala, sklonila se je do moje
glave in me je pokrivala na čelo, na ustna in na
prs. Skos preledel narahlo zatiljenih trepal-
nic sem natančno videl njen obraz; in tudi sem
videl, da so bile njene oči solzne in da so se ji
ustna tresla.

"Na Boga ne pozabi! Na Boga ne pozabi
nikdar!"

Pokrivala me je vdruči; tako globoko se
je nagnila k meni, da sem čutil na licih toplo
aspo iz njenih ust.

"Pri Bogu ostani!"

Nisem se ganil in nisem odprl oči, zaspal
pa nisem dolgo. Lepe pa žalostno so bile moje
misli:

"O mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor
solnce na poletnem polju! O mati, otrok svojih
otrok, da bi nikoli ne spoznala te sovražne tuje
učenosti! O mati, v učenosti ni ljubezni — ti pa
si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiz,
vesel in solnčen, brez črnega spoznanja. V top-
lem domačem hramu si ostala, mi pa smo pre-
zgodaj odpahnilli duri v tujino in mrz!"

Se ko sem zadržal in so moje sanje že
zgenile s perotmi, sem videl napol v sanjah nje-
na bela lica in njene otroške, plave oči. Ne vem,
ali je klečala ob mojem vzglavju, ali kraj peči
pod razpelom, ali se mi je vse le sanjalo...

Mesec dni pred materino smrtjo sem bral
Kreutzerjevo sonato. Svetiljka je gorela zaspno,
sedel sem poleg postelje in sem bral, kakor
berem vsako lepo knjigo: prepisal sem se s pi-
sateljem kakor Jakob z angelom. Mislim sem, da
mati spi; ne da bi jo pogledal, sem ji včas z
robcom otrli vroči pot s čela in lic.

Nenadoma je mati izpregovorila:
"Povej, kaj bereš?"

"Nemško je... ne morem tako povedati."

"Beri mi!"

Nemški prevod Kreutzerjeve sonate je bil
zelo slab in neroden; bral sem ga v slovenškem
jeziku, kakor se mi je zdelo. Mislim sem, da sem
bral samo pol ure; ko sem nehal, je bilo preko
polnoči. Ves teman in zamišljen sem bil, moje
srce je slutilo daljne daljave, najgloblja brez-
dna izkušnih src.

Nenadoma je vztrepetal materin glas, da
me je vsega izpreletelo.

"Ni res! Ni res! Tako ni, tako ne more
biti!"

"To je le zgodba!" sem odgovoril začuden
in plah. "Morda se ni v resnici zgodilo... pa
bi se morda lahko zgodilo..."

"Ni res! Ni res!" je vzkliknila mati. "To je
tista tuja učenost... segla ti je v srce... Boga
ti je ukradla... Zdaj jo poznaj, že zdavnaj sem
jo poznala... Bog se te usmilil!"

Tako je rekla mati mesec dni pred svojo
smrtjo...

Zdaj, o mati, silim tvojše besede, zdaj jih
razumem. In zdaj je edino, pregrešno hrepen-
enje v mojem arcu: da bi bil kakor ti, o mati,
cvet na polju! Zdaj razumem tvoj blede strah,
o mati, tvoj blede strah pred sovražno tujo uče-
nostjo!

SREČA

... Nekoč je bila sreča tako
blizu mene, da je malo manjkalo,
da nisem prišel v njene mehke
face.

Zgodilo se je na sprehodu.
Večja družba mladine se je zbra-
la neke soparne poletne noči na
travniki, za Volgo pri ribiškem.
Sedeli smo pri ognju, jedli ribe
ter pili vodo in pivo. Debatirali
smo o tem, kako bi se dal svet
najhitreje in najboljše preuredi-
ti. Potem smo se telesno in du-
ševno utrujeni razšli po poko-
nem travniku na vse strani.

Jaz sem odšel od ognja z de-
kletom, ki se mi je videlo pamet-
no in rahločutno. Imela je lepe,
temne oči, v njenih besedah je
vedno zvenela čista in razumlji-
va resnica. Vse ljudi je gledala
prijazno.

Šla sva počasi, roko v roki.
Pod nogami je hrstala pokošena
trava; iz kristalne čaše neba,
poveznjene nad zemljo, je lila
noč opojno vlago mesečine.

Dekle je globoko vzdihnilo, re-
koč:

— Kako lepo je nocoj! Kakor
afriška puščava, a kopice so —
piramide. In vroče.

Potem me je povabila, naj se-
dem z njo kraj kopice v okroglo,
gosto senco. Čirikal so murni in
v daljavi je nekdo otožno zapel:
— Eh, zakaj si nezvesta bila?

Začel sem ji navdušeno pripo-
vedovati o življenju, ki mi je
bilo znano, in o tem, česar nisem
razumel — naenkrat je pa tiho
vzkliknila in omahnila.

Menda je bila to prva neza-
vest, ki sem jo kdaj videl. Prvi
hip nisem vedel, kaj naj počnem.
Hotel sem kričati in klicati na
pomoč, pa sem se takoj spomnil,
kaj store v taki nezdobi dobro
vzgojeni junaki znanih roma-
nov — raztrgal sem pas njenega
krila in odpel blizu.

Ko sem zagledal njene prsi ka-
kor dve majhni srebri čaši, pol-
ni zgoščene mesečine in prevr-
njeni v njeno srce, se mi je zbu-
dila vroča, nepremagljiva želja,
da bi jo poljubil. Toda premagal
sem to željo in hitel na vso moč
k reki po vodo, zakaj v romanih
sem čital, da so junaki v takih
nezdodah vedno tekli po vodo,
če na kraju katastrofe ni bilo
studenca, ki ga je avtor iz pre-
vidnosti že vnaprej pripravil.

Ko pa sem se vrnil s polnim
klobukom vode — je stala bolni-
ca naalonjena na kopico. Vse je
bilo v redu, celo blizu, ki sem jo
bil odpel, je že zapela.

— Ni treba! Je dejala utruje-
no in tiho ter odstranila z roko
moj mokri klobuk...

— Eh, zakaj si nezvesta bila?

— Ali vas ni nič bolelo? —
sem vprašal ves potr,

Krasen spomin je

Zgodovinska spominika S. N. P. J. knjiga

"AMERIŠKI SLOVENC"

Knjiga je ilustrirana s nad 200 slikami, obsega 632
strani, je krasno trdo vezana v plavih platnicah in ima
slate črke besedilo na hrbtu, ter krasen slat znak
S. N. P. J. na srednji platnici. Sobotraj in sestre
S. N. P. J., ter drugi rojaki, knjiga je prvovrstno delo
in na finem Star English papirju tiskana. Naročite
takoj!

Cena je \$5.00
s poštnino vred.

Naročnino pošljite na upravnništvo Prosveta,
2657 So. Lawndale ave., Chicago, Ill.

Naročite lahko tudi ZAPISNIK 8. REDNE
KONVENCIJE SNPJ., mehko vezan, cena 50c

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice,
časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slove-
nskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem,
angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE
VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VOĐSTVO TI-
SKARNE. Pišite po informacije na naslov: S. N.
P. J. Printery, 2657-59 South Lawndale Avenue,
Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST-
MENA POJASNILA.